

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2015-28611
Den 8. juli 2015

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 20. juli 2015

SAMLENOTAT

<u>1. Handlingsplan for klimadiplomati forud for COP21 i Paris</u>	<u>2</u>
<u>2. Iran (atomprogrammet).....</u>	<u>5</u>
<u>3. Mellemøsten</u>	<u>8</u>
<u>4. Terror-angrebet i Tunesien</u>	<u>11</u>
<u>5. EU handlingsplan for Menneskerettigheder.....</u>	<u>13</u>
<u>6. Afghanistan</u>	<u>15</u>
<u>7. Energidiplomati.....</u>	<u>17</u>

1. Handlingsplan for klimadiplomati forud for COP21 i Paris

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse med fokus på EU's klimadiplomati, herunder hvordan EU og medlemslandene kan fremme kompromisser, som bidrager til en ambitiøs global klimaaftale under COP21 i Paris bl.a. gennem dialog med EU's strategiske partnere, herunder en række centrale udviklingslande.

Endvidere forventes Mogherini at give en kort tilbagemelding på udviklingsfinansieringskonferencen i Addis Abeba i juli samt relationerne til Post 2015-processen og COP21 i december 2015. Der forventes Rådskonklusioner, der angiver hvorledes EU's udenrigsministre kan bidrage til at fastholde det politiske momentum frem mod COP21. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

EU's klimadiplomati er et tilbagevendende emne på rådsmødet (udenrigsanliggender), hvor der sættes fokus på emner, der ligger i krydsfeltet mellem EU's klima- og energipolitik, udenrigspolitik og sikkerhedspolitik. Der er øget fokus på emnet i lyset af, at der kun er 4 måneder til COP21 i Paris og da forberedelserne til en ny ambitiøs global klimaaftale går trægt. Emnet blev senest drøftet blandt udenrigsministrene på rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. januar 2015.

Rådet forventes endvidere at drøfte sammenhængen mellem udviklingsfinansieringskonferencen, Post-2015 processen og COP21.

Den 13.-16. juli afholdes i Addis Ababa i Etiopien den tredje internationale konference om udviklingsfinansiering (Financing for Development, FfD). På konferencen i Addis Ababa skal der vedtages en erklæring om finansiering, som skal udgøre grundlaget for implementeringen (derfor også kaldet implementeringsmidlerne) af de nye udviklingsmål, der skal vedtages på Post 2015 topmødet den 25.-27. september 2015 i New York. De to internationale topmøder (Addis Ababa og New York) er derfor tæt forbundne. Et godt resultat af forhandlingerne om udviklingsfinansiering i Addis Ababa forventes at få betydning for, hvor ambitiøse mål der vedtages på post-2015 topmødet i september og for de efterfølgende klimaforhandlinger i Paris i december 2015 (COP21).

Siden 2014 har der været bred international politisk opbakning til at indgå en global klimaaftale under COP21 i Paris: stats- og regeringsledere deltog i FN generalsekretærens klimatopmøde i september 2014, aftalen mellem Kina og USA om at reducere CO₂-udledninger fra november 2014, mobiliseringen af 10 milliarder USD til Den Grønne Klimafond i 2014 og klare udmeldinger om behovet for en ambitiøs klimaaftale på G7-topmødet i Tyskland i juni 2015. Dette politiske momentum har imidlertid ikke ført til reelle fremskridt i forberedelserne af klimaaftalen. Derfor ventes der svære politiske forhandlinger forud for COP21 om bl.a. langsigtede CO₂-reduktionsmålsætninger, nationale reduktionsmål og klimafinansiering fra i-landene til u-landene.

For at understøtte EU's handlingsplan for klimadiplomati er der på dansk initiativ blevet oprettet en referencegruppe (Climate Diplomacy Action), som består af udenrigsministre fra Danmark, Nederlandene, Sverige, Tyskland, Storbritannien og Norge. Herudover koordineres der tæt med

den Fælles Udenrigstjeneste, EU formandskabet (Luxembourg) og det franske COP21 formandskab. Udenrigsministeren vil fortsætte arbejdet med klimadiplomati i denne gruppe, bl.a. i form af et marginmøde i UNGA i september 2015.

3. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen er to-delt. For det første skal der gøres status over de hidtidige klimadiplomatiske aktiviteter (både EU og medlemsstaterne), der i første halvår fokuserede på dialog med vækstøkonomier og store udledere om at forberede ambitiøse nationale reduktionsplaner. For det andet har drøftelsen til formål at afklare, hvordan EU og EU's udenrigsministre bedst bidrager til fremme af forhandlingsprocessen i COP-regi op til COP21. Den Fælles Udenrigstjeneste har i samarbejde med Kommissionen og medlemslandene lagt op til, at der skal fokuseres på klimafinansiering og EU's kollektive bidrag hertil frem mod COP21. Ved at gøre opmærksom på EU's samlede klimarelevante udviklingsbistand ønskes det at understrege, at EU også fremadrettet er en troværdig partner for udviklingslandene.

Der forventes korte rådskonklusioner, der præciserer betydningen af EU's klimadiplomati.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen og rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller andre konsekvenser. Det kan på nuværende tidspunkt ikke estimeres, hvilke økonomiske konsekvenser indgåelsen af en global klimaaftale på COP21 i Paris vil have for Danmark. Et nyt globalt klimaregime kan således være forbundet med væsentlige statsfinansielle konsekvenser for de i-lande, der deltager i dette regime, herunder Danmark. Omfanget vil selvsagt afhænge af en sådan aftales nærmere udformning, såvel som af en eventuel intern byrdefordeling i EU af sådanne konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes bred opbakning til den fortsatte implementering af EU's handlingsplan for klimadiplomati.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter HR/VP Mogherinis initiativ til at udarbejde en handlingsplan for EU's klimadiplomati, der skal bane vejen for en fælles effektiv klimadiplomatisk indsats forud for COP21.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

| Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 16. januar 2015.

2. Iran (atomprogrammet)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet vil have den første drøftelse efter indgåelsen af aftalen med Iran om landets atomprogram.

2. Baggrund

Den endelige og omfattende aftale om Irans atomprogram forhandles fortsat i Wien med omfattende politiske og tekniske drøftelser. Processen frem mod en endelig aftale blev for alvor igangsat efter valget i sommeren 2013 af den reformorienterede iranske præsident Rouhani. Han indgik i november 2013 en midlertidig aftale (Joint Plan of Action) om Irans atomprogram mellem E3+3 (Frankrig, Tyskland og UK samt Kina, Rusland og USA) og Iran. Dette blev fulgt op den 2. april 2015, hvor E3+3 og Iran i Lausanne, Schweiz, indgik en rammeaftale om parametrene for en endelig og omfattende aftale (Joint Comprehensive Plan of Action Regarding Iran's Nuclear Program). Næste skridt efter indgåelsen vil være implementeringen og monitoreringen af Irans efterlevelse af den endelige aftale.

Deadline for indgåelse af en endelig aftale var oprindeligt sat til udgangen af juni d.å., men er efterfølgende blevet udsat (senest til 10. juli d.å.), da især de mange tekniske annekser i aftalen har været meget tidskrævende. Der synes dog fortsat enighed blandt alle parter om, at der skal laves en langtidsholdbar aftale.

Den endelige aftale forventes at indeholde alle relevante dele af håndteringen af det iranske atomprogram, herunder berigning, atomanlæggene i Natanz og Fordow, inspektion og transparens, reaktorer og oparbejdning, sanktioner, samt tidsfrister for de forpligtelser, der fortsat påhviler Iran. E3 og USA har navnlig lagt vægt på krav til monitorering samt, at de øvrige forpligtelser vurderes at sikre, at den tid, det i givet fald vil tage for Iran at producere nok materiale til et kernevåben (break-out time), bliver mindst ét år.

Forhandlingerne gik især i juni ind i en teknisk fase i forhold til at udmønte en aftale inden for aftalens parametre. Et væsentligt udestående er tidspunktet og processen for afviklingen af sanktionerne. Iran har udtrykt krav om en meget hurtig afvikling af hele sanktionsregimet, hvorimod det fra E3 og USA er blevet understreget, at ophævelsen af sanktionerne kun gælder den del af sanktionsregimet, der omhandler atomprogrammet og dermed ikke den del, som er indført på grund af de omfattende menneskerettighedskrænkelser i Iran. Samtidig lægges der fra E3 og USA's side op til en gradvis sanktionsophævelse betinget af IAEA-verifikation. Realistisk kan en delvis ophævelse af de elementer, som IAEA skal verificere formentlig tidligst ske forud for det iranske valg i februar 2016.

Det er dog vurderingen, at andre sanktionslempelser kan ske før dette tidspunkt, og at der ved aftalens indgåelse vil være en fælles forståelse mellem E3+3 og Iran om dette. Det forlyder f.eks. fra flere sider, at de finansielle sanktioner – de såkaldte SWIFT-sanktioner – kan blive ophævet allerede indenfor et par måneder. Det vil fjerne den måske vigtigste handelsbarriere for Iran. Der

kan dog opstå usikkerhed om den fælles forståelse af sanktionslempelserne og de krav, der stilles for at Iran kan opnå disse vedvarende i den fremadrettede implementeringsfase.

Det vurderes fra dansk side, at aftalen – ved effektiv implementering – vil sikre, at Irans atomprogram alene har civile formål. Det bemærkes hertil, at Iran er på et så teknologisk sofistikeret niveau, at landet formentligt kan anses som værende en såkaldt paranuklear magt eller stat med paranukleare kapaciteter. Termen omfatter lande, der teknologisk er i stand til at udvikle atomvåben, men som politisk har valgt ikke at gøre det, f.eks. lande som Japan, Brasilien og Sverige.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at have en første drøftelse af aftalen, såfremt den er indgået, hvor de tre EU-lande Frankrig, Tyskland og Storbritannien samt den høje repræsentant for udenrigs- og sikkerhedspolitik, Federica Mogherini, ventes at redegøre for forløbet af forhandlingerne og aftalens nærmere indhold. Rådet vil derudover formentlig drøfte implementeringen af aftalen, herunder i forhold til sanktionsregimet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Sagen kan imidlertid have positive samfundsøkonomiske konsekvenser på sigt, idet et normaliseret forhold til Iran kan medføre øget samhandel mellem Iran og resten af verden. Der er stor interesse fra både dansk og iransk side i at arbejde for at øge danske investeringer i Iran.

Der forventes dog at ville gå en rum tid – sandsynligvis minimum et halvt år – før sanktionerne mod Iran vil lempes i en grad, der for alvor vil gøre det muligt at gå ind på det iranske marked. Og dette vil kun ske, hvis Iran implementerer aftalen tilfredsstillende og lever op til kravene for international (IAEA) monitorering af efterlevelsen.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er tale om en indledende drøftelse og reaktion på den mulige iranske atomaftale, hvor EU-landene forventes at byde aftalen velkommen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil byde aftalen velkommen, såfremt det lykkes at nå til enighed herom, og vil fokusere på en tilfredsstillende implementering og monitorering af denne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2014 til orientering.

3. Mellemøsten

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af de suspenderede fredsforhandlinger mellem Israel og Palæstina og den seneste udvikling i regionen, herunder situationen vedrørende Gaza. Der ventes vedtaget råds-konklusioner.

2. Baggrund

I forlængelse af det israelske valg til Knesset den 17. marts 2015, hvor premierminister Netanyahu parti Likud blev den store vinder, dannedes primo maj en ny israelsk regering under ledelse af Netanyahu. Den nye regeringskoalition, der består af fem centrum-højre-partier, har det mindst mulige flertal i Knesset med 61 ud af 120 pladser.

EU's udenrigsrepræsentant Mogherini besøgte Israel og Palæstina den 21.-22. maj. Mogherini fremhævede over for de israelske og palæstinensiske samtalepartnere behovet for en politisk proces og en genoptagelse af fredsforhandlingerne og understregede EU's villighed til at spille en aktiv rolle i denne forbindelse.

16 EU-udenrigsministre, herunder den danske, opfordrede i et brev af 13. april 2015 Mogherini til at arbejde for, at der udarbejdes fælles EU-retningslinjer for mærkning af varer fra israelske bosættelser på palæstinensisk territorium i tråd med det initiativ, som Mogherinis forgænger, Ashton, tog hertil i 2013. Det videre arbejde med et sådan initiativ ligger hos EU's Fælles Udenrigstjeneste/Kommissionen.

EU udpegede i april italieneren Fernando Gentilini som ny særlig repræsentant for den mellemøstlige fredsproces. EU støtter det palæstinensiske folks ret til selvbestemmelse, herunder oprettelsen af en uafhængig, demokratisk, sammenhængende, suveræn og levedygtig palæstinensisk stat side om side i fred og sikkerhed med Israel og gensidig anerkendelse. EU anser de israelske bosættelser i de besatte områder, herunder Østjerusalem, for at være i strid med folkeretten og betragter dem som en stor hindring for fred. EU støtter en forhandlet løsning med Jerusalem som hovedstad for to stater, hvis grænser har udgangspunkt i den territoriale opdeling før 1967-krigen med aftalt landbytte mellem Israel og Palæstina. EU lægger vægt på, at Israel medvirker til en forbedring af den vanskelige økonomiske situation i de palæstinensiske områder, bl.a. gennem fri bevægelighed for personer og varer mellem selvstyreområderne, herunder Gaza, og mellem disse og omverdenen.

Til trods for at man både fra israelsk og palæstinensisk side officielt udtrykker vilje til at genoptage fredsforhandlingerne, der brød sammen i foråret 2014, er der i praksis meget lidt, der peger på en snarlig genoptagelse af forhandlingerne. Det er ikke usandsynligt, at der i forbindelse med den kommende FN-generalforsamling vil blive tale om fornyede internationale bestræbelser på at bringe en løsning af konflikten nærmere, omend tidligere forgæves forsøg herpå ikke giver anledning til stor forhåndsoptimisme.

Situation i og vedrørende Gaza er fortsat uløst, og den humanitære situation er meget kritisk. En forudsætning for en stabil og fungerende økonomi i Gaza er, at blokaden ophører. I den sammenhæng er det væsentligt, at de omgivende politiske faktorer kommer på plads. Der er behov for en holdbar våbenhvileaftale mellem Israel og Hamas efter konflikten sidste sommer. Der er tillige behov for, at det palæstinensiske selvstyre gradvist overtager regeringsfunktionerne i Gaza, herunder på sikkerhedsområdet og ved passagestederne ind og ud af Gaza. Den manglende fremdrift i forsoningsbestræbelserne mellem Fatah og Hamas udgør en afgørende stopklods for konstruktiv udvikling.

FN's undersøgelseskommission for Gaza-konflikten i 2014, nedsat under særsamlingen i FN's Menneskerettighedsråd i juli 2014, præsenterede mandag den 22. juni 2015 sin rapport om konflikten. Rapporten konkluderer bl.a., at både Israel og væbnede palæstinensiske grupper formodes at have begået krigsforbrydelser under konflikten. FN's Menneskerettighedsråd vedtog den 3. juli 2015 med stort flertal en palæstinensisk fremsat resolution, der følger op på Gaza-undersøgelseskommissionens rapport. EU-landene stemte enstemmigt ja til resolutionen. Den 28. juni 2015 bordede israelske sikkerhedsstyrker det svenske skib Marianne, der havde kurs mod Gaza for bl.a. at levere nødhjælp. Bordingen skete uden tilskadekomne.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling, herunder hvorledes EU sammen med USA bedst kan støtte fredsprocessen fremadrettet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om behovet for en fortsat aktiv og bredspektret EU-indsats i samarbejde med internationale og regionale aktører med det hovedsigte at støtte fredsforhandlinger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en aktiv rolle for EU i samarbejde med relevante internationale partnere, herunder i særdeleshed USA. Målet med EU's bestræbelser er overordnet at understøtte mulighe-

derne for en snarlig genoptagelse af fredsforhandlingerne med henblik på realiseringen af en tostatsløsning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

| Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. maj 2015 til orientering.

4. Terror-angrebet i Tunesien

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Det forventes, at Rådet vil drøfte opfølgningen på terrorangrebet i Tunesien den 26. juni 2015, herunder hvordan EU kan bidrage til en styrket indsats mod terror og ekstremisme i landet.

2. Baggrund

Fredag den 26. juni 2015 blev 38 turister dræbt, da en angrebsmand forklædt som badegæst åbnede ild mod gæster på stranden Port al-Kantaoui i turistbyen Sousse i Tunesien. Angrebsmanden fortsatte angrebet på det femstjernede Riu Imperial Marhaba Hotel. Da han bevægede sig ud af hotellet blev han skudt af de tunesiske sikkerhedsstyrker. Ifølge de tunesiske myndigheder er ofrene 30 briter, tre irere, to tyskere, en belgier, en portugiser og en russer. ISIL har taget ansvaret for angrebet. Tunesisk politi har anholdt et antal personer, som sættes i forbindelse med anslaget.

Den tunesiske præsident Essebsi har lovet markante opstramninger af sikkerheden samt lukning af op imod 80 lokale moskéer, som ikke er underlagt myndighedernes kontrol.

Angrebet kommer kun tre måneder efter angrebet den 18. marts på Bardo-museet i Tunesiens hovedstad Tunis, hvor 19 blev dræbt, heraf 17 turister.

Terrorangrebet forventes at få store socioøkonomiske konsekvenser i Tunesien, der i forvejen er præget af en stagnerende økonomi. Særlig for turismesektoren, der udgør 15 pct. af økonomien og som i forvejen er ramt af fald i antal turister, forventes terrorangrebet at få en dramatisk effekt.

Angrebet i Tunesien skete samtidigt med terrorangreb i Frankrig, Kuwait og Somalia. I Frankrig blev en person dræbt, mens et selvmordsangreb i Kuwait anslås at have dræbt 27 og såret mere end 220 mennesker. I Somalia gennemførte al-Shabaab et angreb mod den Afrikanske Unions mission i Somalia (AMISOM) med over 30 dræbte til følge.

Som led i udmøntning af konklusioner fra Udenrigsrådet den 9. februar 2015 om bekæmpelse af terrorisme har EU opprioriteret indsatsen i landene i Mellemøsten og Nordafrika, herunder gennem styrket politisk dialog med landenes myndigheder samt gennem udsendelse af sikkerhedsekspertes til relevante EU-delegationer inkl. i Tunis.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte situationen i Tunesien, herunder hvordan EU kan bidrage til at styrke Tunesiens kamp mod terror og ekstremisme.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Tunesien forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om behovet for at EU bidrager til en styrket indsats mod terror og ekstremisme i Tunesien.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at EU intensiverer samarbejdet med Tunesien på anti-terror- og ekstremismeområdet bl.a. ved iværksættelse af konkrete EU-indsatser, der har til formål at øge Tunesiens kapaciteter til at forebygge og imødegå terrortruslen. Danmark bistår Europa-Kommissionen med at formulere et kommende EU-program vedr. imødegåelse af voldelig ekstremisme og terror i Mellemøsten og Nordafrika på 13 mio. EUR, der finansieres via Kommissionens stabilitetsinstrument. Derudover støtter regeringen, at EU ser på, hvordan man kan modvirke de negative socioøkonomiske effekter af den forventede nedgang i turismen i Tunesien.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

5. EU handlingsplan for Menneskerettigheder

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Den anden handlingsplan for gennemførelsen af EU Strategiske ramme for Menneskerettigheder og Demokrati forventes vedtaget på mødet.

2. Baggrund

Under det danske EU-formandskab i 2012 blev EUs første Strategiske Ramme for Menneskerettigheder og Demokrati vedtaget, hvorved EU påtog sig at fremme og beskytte menneskerettigheder i alle relationer med tredje lande, herunder også i aftaler om handel, investeringer, energi, i egne virksomheders CSR, i udviklingspolitikken samt den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Samtidig blev der mhp den faktiske gennemførelse af Rammen, vedtaget en handlingsplan for 2012-2014. Mens den første handlingsplan var fokuseret på en række praktiske foranstaltninger, der skulle bane vejen for en stærkere menneskerettighedsprofil for EU, er den anden handlingsplan, som nu forelægges Udenrigsrådet (FAC), fokuseret på de strategiske mål for EUs politik for fremme og beskyttelse af menneskerettigheder og demokrati.

3. Formål og indhold

Den anden handlingsplan for gennemførelse af EUs Strategiske Ramme for Menneskerettigheder og Demokrati præciserer, hvorledes EU skal agere indenfor 1) styrkelse af lokale aktørers ejerskab af fremme af menneskerettigheder, 2) adressering af centrale menneskerettighedsudfordringer, såsom beskyttelse af ytringsfrihed, religions- og trosfrihed, kvinders rettigheder og bekæmpelse af tortur, 3) beskyttelse af menneskerettigheder under konflikt, herunder early-warning om forestående alvorlige menneskerettighedsovergreb, 4) fremme bedre sammenhæng og konsistens i menneskerettighedsaspekter af EUs politikker, herunder i migrations- og asylpolitik, handels- og investeringspolitik og terrorbekæmpelse samt 5) en mere effektiv politik for støtte til menneskerettigheder og demokrati, herunder forbedrede menneskerettighedsdialoger med tredjelande og styrkede valgobservationer. Planen dækker perioden frem til udgangen af 2019 og status for dens gennemførelse vil blive vurderet i 2017.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Under udarbejdelsen og forhandlingen af handlingsplanen har der været forskellige synspunkter på rækkevidde og fokus for handlingsplanen, men handlingsplanen forventes vedtaget på rådsmødet.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side har man arbejdet aktivt for styrkelsen af EU's profil på menneskerettigheder og demokrati, herunder ved at sikre vedtagelse af en samlet politik for fremme af menneskerettigheder og demokrati gennem alle EU's eksterne relationer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

6. Afghanistan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Rådet ventes at vedtage rådskonklusioner om situationen i Afghanistan og de udfordringer, som landet står overfor. Rådet ventes i den sammenhæng at hilse fremdriften i forhandlingerne om samarbejdsaftale for partnerskab og udvikling velkommen.

2. Baggrund

Trods væsentlige fremskridt på en række områder står Afghanistan stadig over for store udfordringer i de kommende år. EU's og det internationale samfunds indsats har i de seneste år fokuseret på at gøre de afghanske myndigheder parate til at få overdraget det fulde ansvar på alle områder.

Den afghanske regering lancerede på Afghanistan-konferencen i London i december 2014 et særdeles ambitiøst reformprogram fokuseret på blandt andet god regeringsførelse, korruptionsbekæmpelse og økonomisk vækst. Der er ingen tvivl om, at den afghanske regering står over for store udfordringer økonomisk, socialt og sikkerhedsmæssigt, men regeringens stærke reformfokus giver grund til en vis optimisme. Det afgørende er nu, at regeringen kommer fuldt i gang med at levere konkrete reformer og resultater.

De internationale donorer er for tiden i dialog med den afghanske regering om opfølgningen på reformprogrammet, herunder med henblik på at kunne opdatere/revidere Tokyo-aftalen (også kaldet Tokyo Mutual Accountability Framework) fra 2012. Tokyo-aftalen er en slags noget-for-noget aftale, om hvad der forventes af den afghanske regering til gengæld for de internationale donoreres omfattende udviklingsbistand til landet. EU vil spille en central rolle i dette arbejde. EU og EU's medlemslande tegner sig i dag for tæt på en tredjedel af den samlede bistand til Afghanistan (svarende til et samlet tilsagn på ca. 1,25 mia. euro i 2015).

EU's bistand til Afghanistan udmøntes i overensstemmelse med EU's Afghanistanstrategi 2014-16, som først og fremmest fokuserer på at udvikle de afghanske institutioner og skabe grundlaget for en bæredygtig afghansk stat. Den første årsrapport er netop udarbejdet.

I november 2011 gav Udenrigsrådet mandat til at forhandle en strategisk samarbejdsaftale (Cooperation Agreement for Partnership and Development) mellem EU og Afghanistan, som skal danne ramme om det langsigtede samarbejde. Forhandlingerne blev indledt i marts 2012 og den sidste runde forhandlinger fandt sted i april i år. En væsentlig årsag til, at forhandlingerne har trukket ud, er præsidentvalget i 2014 og det efterfølgende vanskelige forløb.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at vedtage rådskonklusioner om Afghanistan. Heri ventes Rådet at godkende den første årsrapport for implementering af EU's Afghanistanstrategi 2014-16 og hilse fremdriften i forhandlingerne om samarbejdsaftalen for partnerskab og udvikling velkommen. Rådet ventes

også at hilse den afghanske regerings indsats for en afghansk ledet, inklusiv fredsproces velkommen, ligesom det ventes at udtrykke sin opbakning til den afghanske regerings reformprogram. Rådet ventes at opfordre den afghanske regering til at omsætte programmet i en implementeringsplan med konkrete tiltag indenfor bl.a. økonomisk vækst, valgreformer, korruptionsbekæmpelse, retssektoeren og beskyttelsen af menneskerettighederne. Denne plan bør indgå i grundlaget for den opdaterede/reviderede Tokyo-aftale.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred enighed om rådskonklusionerne.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser gerne en stærk, proaktiv, koordineret og langsigtet EU-rolle i Afghanistan, herunder en bedre samtænkning og samordning af EU og medlemsstaternes indsatser. Regeringen vil arbejde for et stærkt EU-engagement med hensyn til at holde den afghanske regering fast på sit ambitiøse reformprogram og på de gensidige forpligtelser i Tokyo-aftalen, heriblandt forpligtelserne i relation til beskyttelsen af menneskerettigheder, god regeringsførelse og korruptionsbekæmpelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Rådskonklusionerne har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Energidiplomati

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat.

1. Resumé

Det er forventningen, at man i forlængelse af drøftelsen på rådsmødet den 22. juni 2015 vil vedtage rådskonklusioner, som endosserer forslaget til en fælles handlingsplan for EU's energidiplomati. Handlingsplanen omfatter bl.a. forslag om, at der i udenrigspolitikken skal være øget fokus på at fremme energirelaterede erhvervs muligheder i tredjelande, skabe nye energipartnerskaber af strategisk betydning og styrke energispørgsmål i EU's frihandelsaftaler.

2. Baggrund

EU's energidiplomati er et tilbagevendende emne på rådsmødet (udenrigsanliggender), hvor der sættes fokus på emner, der ligger i krydsfeltet mellem EU's energipolitik, udenrigspolitik og sikkerhedspolitik.

Emnet er igen blevet højaktuelt i lyset af Ukraine-krisen og blev senest drøftet blandt udenrigsministrene på rådsmødet (udenrigsanliggender) den 22. juni 2015. Her var der særligt fokus på, hvordan EU's energidiplomati og udenrigspolitik kan understøtte Energiunionens målsætninger og bidrage til at fremhæve konkrete muligheder og udfordringer på et område med voksende strategisk betydning for både EU's interne og eksterne politikker, men også for EU's globale partnere.

Derudover blev energidiplomati og Den Fælles Udenrigstjeneste fremhævet som vigtige elementer i Kommissions Strategi for Energiforsyningssikkerhed (KOM 330/14), som blev fremlagt den 28. maj 2014.

Den 25. februar 2015 fremlagde Kommissionen sin strategi og handlingsplan for Energiunionen, som indeholder fem gensidigt afhængige dimensioner: 1) Forsyningssikkerhed, 2) gennemførelse af det indre marked for energi, 3) reduktion af energiforbruget via energieffektivitet, 4) reduktion af CO₂-udledninger og 5) forskning, innovation og konkurrence. Udover at styrke EU's interne energipolitik, har strategien også til formål at styrke koordineringen af EU's eksterne energipolitik og fremme strategiske partnerskaber med EU's nabolande og øvrige partnere i det globale energilandskab. Det Europæiske Råd tiltrådte strategien for Energiunionen på mødet den 19.-20. marts 2015.

3. Formål og indhold

På rådsmødet forventes der at blive vedtaget rådskonklusioner, som endosserer forslaget til en fælles handlingsplan for EU's energidiplomati, som Kommissionen og Den Fælles Udenrigstjeneste (FUT) fremlagde den 5. juni 2015.

Det er femte gang, at energidiplomati er på dagsordenen i rådet (udenrigsanliggender), hvilket afspejler, at medlemslandene i stigende grad efterlyser, at EU i højere grad taler med én stemme over for tredjelande i forbindelse med eksterne energispørgsmål, og at energi i højere indgår som centralt element i udenrigs- og sikkerhedspolitikken.

Handlingsplanen fremsætter en række konkrete initiativer, hvor udenrigspolitiske instrumenter og initiativer kan anvendes til at fremme implementeringen af Energiunionen. Handlingsplanen bygger på eksisterende udenrigspolitisk engagement og komplementerer handlingsplanen for EU's klimadiplomati, som EU's udenrigsministre vedtog den 19. januar 2015. Planen er opdelt i 4 konkrete indsatsområder, som EU's energidiplomati skal fokusere på:

1. Styrke EU's strategiske retning gennem jævnlige drøftelser på højt niveau: Ved at drøfte energispørgsmål i rådet (udenrigsanliggende) oftere, er det nemmere at opnå enighed om fælles diplomatiske budskaber og handling, når der opstår situationer, hvor udenrigspolitiske redskaber er nødvendige.
2. Etablere energisamarbejde- og dialog med nye producent- og transitlande: Der skal være mere fokus på at etablere nye strategiske energipartnerskaber med eksportlande (f.eks. Algeriet, Azerbajjan), transitstater (f.eks. Tyrkiet, Ukraine og Mellemøsten) og nabolande (f.eks. lande i Middelhavsregionen, Energifællesskabet og øvrige syd- og østeuropæiske nabostater). Her skal der også være fokus på at fremme bæredygtig lovgivning og skabe forretningsmuligheder i samarbejdslandene.
3. Støtte indsatsen for at forbedre den globale energiarkitektur og multilaterale initiativer: Indsatsen for at styrke internationale energifora skal forbedres, herunder IEA, Energi-chartret og IRENA.
4. Styrke fælles budskaber og energidiplomatisk kapacitet: Der skal i højere grad udarbejdes fælles narrativer og lines-to-take for topprioriteterne for EU's energidiplomati (f.eks. 'Turkish Stream', forholdet til Kina og Euro-Mediterranean energisamarbejdet).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke i sig selv at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet. En styrkelse af EU's energidiplomati kan føre til en mere stabil energiforsyning, reducere importafhængigheden af enkelte aktører og styrke EU's udenrigspolitiske manøvrerum. Samtidig kan en mere aktiv og koordineret brug af energidiplomatiske instrumenter fremme etableringen af Energiunionen og således bidrage til at sikre en konkurrencedygtig, sikker og bæredygtig energiforsyning i fremtiden.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være bred opbakning til at styrke EU's energidiplomati for at fremme implementeringen af Energiunionen, og at rådskonklusionerne vil blive vedtaget. Der er bred enighed blandt medlemsstater om, at det ændrede energilandskab stiller krav om strategiske energidrøftelser i EU og udvikling af energidiplomatiet. Ligeledes er der en generel betoning af, at det indre energimarked, energieffektiviseringer og diversificering af energikilder og -ruter også kan være stærke udenrigspolitiske redskaber, der kan forbedre EU's relative konkurrenceevne, reducere energiimporten fra tredjelande og forbedre klimaet. På udenrigsrådsmødet den 22. juni 2015 var der et bredt ønske om regelmæssige rådsdrøftelser om temaet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser positivt på arbejdet med at sikre den fortsatte udbygning af EU's eksterne energipolitik og vil arbejde for at sikre en koordineret og sammenhængende indsats, som understøtter Energiunionens målsætninger.

Regeringen mener, at Danmark skal være et af de førende lande i den grønne omstilling. Regeringen vil derfor støtte initiativer, der kan forbedre muligheden for at øge eksporten af energiteknologier og know-how, hvor Danmark har en særlig styrkeposition.

Fokus bør også rettes på EU's interesse i at få tredjelande til at forpligte sig til klimamålsætninger, energieffektivisering og udbygning af vedvarende energi.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt (skriftlig forelæggelse) Folketingets Europaudvalg den 16. juni 2015.